

Ši informacijos suvestinė parengta kartu su *ES notariatų taryba (CNUe)*.

1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendruoju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?

Paskutinė valia mirties atveju gali būti pareiškiami trimis būdais: a) sudarant testamentą – tai gali būti vyro ir žmonos sudaromas bendrasis testamentas, vadinamas *unica carta* – arba b) sudarant konfidencialų testamentą, kurį teismui saugoti atiduoda testatorius arba notaras, arba, jeigu nesudaromas nė vienas iš nurodytų rūšių testamentas, c) turtas padalijamas pagal įstatymą (*paveldėjimas* pagal įstatymą).

Testamente valią galima pareikšti dėl viso turto arba jo dalies. Visas testamente neapertas turtas paveldimas pagal įstatymą. Testamentuose paskutinė valia gali būti suteikiama universali teisė, pagal kurią testatorius testamentu visą savo turtą gali palikti vienam arba daugiau asmenų (vadinamų įpėdiniais), ir asmeninė teisė, pagal kurią paveldintys asmenys yra vadinami testamentinės išskirtinės gavėjais.

2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, koku būdu?

Per penkiolika dienų nuo testamento sudarymo dienos notaras parengia pranešimą apie registraciją ir įregistruoja jį Viešame registre. Konfidencialius testamentus testatorius gali įteikti savanoriškos jurisdikcijos teismo teisėjui arba magistratui; šiuos testamentus taip pat asmeniškai galima įteikti notarui, kuris per keturias darbo dienas nuo testamento įteikimo turi atiduoti jį saugoti savanoriškos jurisdikcijos teismo sekretoriui.

3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?

Civiliniame kodekse nustatytas privalomosios palikimo dalies institutas. Tai yra kredito teisė į mirusiojo palikimą, kurį pergyvenusi žmona arba vyras pagal įstatymą atideda mirusiojo palikuonims. Pagal minėto kodekso 66 straipsnį visiems vaikams atidedama privalomoji palikimo dalis, nepaisant to, ar jie buvo pradėti arba gimė santuokoje, ar buvo įvaikinti, sudaro vieną trečdajį palikimo vertės, jeigu yra ne daugiau kaip keturi vaikai, ir pusė palikimo dalies, jeigu yra penki ir daugiau vaikų.

4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?

Jeigu nėra sudaryto testamento, testamentas negalioja, įpėdiniai nenori arba negali paveldėti palikimo arba įpėdiniai neturi teisės perleisti savo palikimo dalies kitiems įpėdiniams, palikimas paveldimas pagal įstatymą.

Tokiais atvejais palikimas pagal įstatymą pereina palikuonims, aukštutinės linijos giminaičiams, šoninės giminystės linijos giminaičiams, mirusiojo žmonai arba vyrui ir Maltos vyriausybei. Šiuo atveju palikimas paveldimas pagal giminystės laipsnį, kuris nustatomas atsižvelgiant į įvairias kartas. Jeigu nė vienas paveldėjimo teisę turintis asmuo nepergyvena palikėjo, palikimas pereina Maltos vyriausybei.

Paveldėjimo pagal įstatymą atveju palikimas nepereina jokiam asmeniui, kuris apgaule arba prievarta užkirto kelią palikėjui sudaryti testamentą, todėl laikoma, kad toks asmuo negali paveldėti palikimo arba nėra jo vertas.

5 Kokia institucija kompetentinga:

5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?

Maltos teismams turi bendrą jurisdikciją spręsti su paveldėjimo susijusius ginčus. Palikimo padalijimo teismas turi specialiąją jurisdikciją tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis, kai įpėdiniai nesutaria dėl palikimo padalijimo būdo.

Paprastai, kai nėra nesutarimų arba ginčų dėl paveldėjimo, dalyvauja notarai ir advokatai.

Kiekvienas suinteresuotas asmuo taip pat gali kreiptis į savanoriškos jurisdikcijos teismą prašydamas priimti jam palankų sprendimą dėl paveldėjimo.

5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?

Teismo sekretorius ir notarai.

5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?

Teismo sekretorius ir notarai.

5.4 priimti pareiškimą dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo?

Teismo sekretorius ir notarai.

6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradeda automatiškai).

Paveldėjimo procedūra pradeda, kai suinteresuotas asmuo kreipiasi į notarą arba advokatą ir šis Viešame registre atlieka oficialių, o teisme – konfidencialių testamentų paiešką. Pasibaigus šiam procesui atsiranda palikimas: šiuo atveju notaras arba advokatas nustato įpėdinius ir testamentinės išskirtinės gavėjus, jeigu tokių yra, ir informuoja juos apie paieškos rezultatus. Tuomet turtas padalijamas pagal testatoriaus testamentą. Jeigu palikėjas nesudarė testamento, turtas padalijamas pagal įstatymo nuostatas.

Visiems įpėdiniams sutarus, kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas gali būti parduodamas, o gautos pajamos įpėdiniams padalijamos pagal testamente nurodytas proporcijas.

Kilus ginčui, pvz., dėl testamento autentiškumo arba palikimo padalijimo, ginčą pradėjęs įpėdinis gali perduoti klausimą spręsti Civilinio teismo Pirmiesiems rūmams arba Palikimo padalijimo teismui.

7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?

Palikimas atsiranda mirties metu arba dieną, kurią teismo sprendimas dėl atitinkamą palikimą palikusio asmens paskelbimo mirusiu dėl to, kad jis ilgą laiką nerandamas, įgyja *res judicata* galią.

Nė vienas asmuo nėra įpareigotas priimti jam perėjusio palikimo. Palikimas gali būti priimamas aiškiai arba numanomai. Palikimas priimamas numanomai, jeigu įpėdinis imasi kokių nors veiksmų, kuriais patvirtina norą priimti palikimą, ir aiškiai, jeigu asmuo savo, kaip įpėdinio, statusą patvirtina viešuoju arba privačiuoju rašytiniu dokumentu. Priešingai, prielaida dėl palikimo atsisakymo negalioja.

Testamentinės išskirtinės atveju jos gavėjas nuo testatoriaus mirties dienos turi teisę prašyti, kad įpėdinis jam disponavimo tikslais perduotų testamentinės išskirtinės dalyką.

8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?

Taip, įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas testatoriaus nustatyta apimtimi ir būdu. Jeigu testatorius miršta nepalikęs testamentu arba jeigu jis nepaskirsto skolų, įpėdiniai skolas sumoka atsižvelgdami į paveldėtą palikimo dalį. Kiekvienas įpėdinis asmeniškai atsako už palikimo skolas.

Jeigu kuris nors iš įpėdinių disponuoja įkeistu turtu siekiant užtikrinti skolą, jis, atsižvelgiant į tokį turtą, atsako už visą skolą. Jeigu vienas įpėdinis dėl tokio įkeisto turto grąžino didesnę skolos dalį, palyginti su jo bendros skolos dalimi, jis turi teisę išieškoti permoką iš kitų įpėdinių, bet ne daugiau nei tiems įpėdiniams priklausanti bendros skolos dalis.

9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?

Paveldėjimo teisėje įpėdiniams nenumatyta pareiga įregistruoti paveldėtą nekilnojamąjį turtą. Tačiau pagal Dokumentų ir perdavimų rinkliavos įstatymą nekilnojamąjį turtą paveldintys asmenys privalo Viešame registre įregistruoti *causa mortis* pareiškimą. Pareiškime paprastai nurodoma data, mirusio asmens ir įpėdinio / testamentinės išskirtinės gavėjo duomenys, mirties data ir vieta, paveldėto palikimo aprašymas, perdavimo teisė, nekilnojamojo turto vertė, vieta, kurioje buvo sudarytas pareiškimas, ir yra pareiškėjo ir notaro parašai.

9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?

Administratoriaus paskyrimas neprivalomas.

9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtą?

Įpėdinis arba testamentu vykdytojas.

9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?

Administratorius arba testamentu vykdytojas sudaro palikimo apyrašą. Jis su paveldėjimu susijusias teises įgyvendina ir gina atstovaudamas teismo byloje dėl palikimo, administruoja visas minėto palikimo lėšas arba lėšas, gautas už parduotą kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą (laikydamosis prievolės deponuoti pinigus), ir teikia atitinkamam asmeniui ataskaitas.

10 Kokie dokumentai vykdam paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Paprastai neišduodami jokie dokumentai, kuriais įrodomas paveldėtojo statusas ir teisės, nes palikimas automatiškai pereina mirus palikėjui. Tačiau suinteresuotas asmuo gali kreiptis į savanoriškos jurisdikcijos teismą prašydamas jo naudai pradėti bylą dėl paveldėjimo

Paskutinis naujinimas: 06/03/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.